

UCHWAŁA NR XLII.257.2022
RADY GMINY ŚLEMIEŃ
z dnia 29 marca 2022 r.

w sprawie: przyjęcia Programu Wspierania Rodziny w Gminie Ślemień na lata 2022 – 2024.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz.559, ze zm.) , art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. 2022 poz. 447) Rada Gminy w Ślemieniu uchwala, co następuje :

§ 1.

Przyjmuje się Program Wspierania Rodziny na latach 2022 – 2024 dla Gminy Ślemień stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Ślemień

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

WICEPRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY w ŚLEMIENIU

Arkadiusz Kania

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY w Gminie Ślemień NA LATA 2022 – 2024

*Podstawę prawną opracowania Programu stanowi treść przepisu art. 176 pkt. 1 ustawy z 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
(Dz. U. z 2022 r. poz. 447)*

ŚLEMIEŃ 2022 r.

Spis treści:

I.	Wstęp.....	str.3
II.	Uwarunkowania prawne podejmowanych działań.....	str.4
III.	Zadania gminy w zakresie wspierania rodziny i systemie pieczy zastępczej.....	str.4
IV.	Diagnoza środowiska lokalnego.....	str.5
	4.1.Ludność.....	str.6
	4.2.Bezrobocie.....	str.7
	4.3. Charakterystyka świadczeniobiorców GOPS.....	str.7
	4.4.Oświata.....	str.13
	4.5. Zasoby gminy.....	str.14
V.	Analiza SWOT.....	str.16
VI.	Cele i zadania programu.....	str.18
VII.	Dane dotyczące programu.....	str.21
VIII.	Monitoring i ewaluacja.....	str.22
IX.	Podsumowanie.....	str.23

I. WSTĘP

"Pośród tych wielu dróg rodzina jest drogą pierwszą i z wielu względów najważniejszą. Jest drogą powszechną, pozostając za każdym razem drogą szczególną, jedyną i niepowtarzalną, tak jak niepowtarzalny jest każdy człowiek. Rodzina jest tą drogą, od której nie może on się odłączyć: Wszak normalnie każdy z nas w rodzinie przychodzi na świat, można więc powiedzieć, że rodzinie zawdzięcza się fakt bycia człowiekiem. A jeśli w tym przyjsciu na świat oraz w wchodzeniu w świat człowiekowi brakuje rodziny, to jest to zawsze wylom i brak nad wyraz niepokojący i bolesny, który potem ciąży nad całym życiem..."

(Jan Paweł II, "List do Rodzin", n. 23)

Rodzina jest naturalnym środowiskiem rozwoju wszystkich jej członków. Jest ona pierwszym i najważniejszym środowiskiem, w którym kształtuje się osobowość dziecka. Rodzina oddziałuje na dziecko przekazując mu system wartości oraz tradycje. Dokonujące się zmiany społeczne i gospodarcze niosą za sobą wiele skutków pozytywnych ale niestety również i negatywnych, które przyczyniają się do rozpadu rodziny. Prawidłowo funkcjonująca rodzina powinna zatem, w sposób wystarczająco dobry, zaspokajać podstawowe, zarówno biologiczne, jak i psychologiczne potrzeby swoich członków. W rodzinie realizują się potrzeby bezpieczeństwa, przynależności, miłości i uznania, bycia ważnym i akceptowanym. Rodzina jest także miejscem kultywowania i przekazywania dzieciom systemu wartości, obowiązujących norm postępowania, wzorców zachowania koniecznych dla właściwego funkcjonowania i radzenia sobie w życiu. Rodzina realizuje zadania socjalizacyjne poprzez uczenie młodego pokolenia pełnienia ról społecznych oraz przygotowuje do odpowiedzialnego, dorosłego życia. We współczesnych rodzinach coraz częściej obserwuje się trudności z prawidłową realizacją zadań wychowawczych. Niesie to za sobą szereg zagrożeń dla dobrego rozwoju i wchodzenia w dorosłe życie dzieci w nich wychowywanych.

System wspierania rodziny i pieczy zastępczej został utworzony ze względu na:

- *„dobro dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolność,*
- *dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci,*
- *przekonanie, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiece nad dziećmi i ich wychowywaniu oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami.*

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Obowiązek ten jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej realizują w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

Działania służb i instytucji powołanych do pracy na rzecz dobra rodziny i dziecka powinny być zintegrowane ponieważ problemy występujące w rodzinie są złożone i wymagają interdyscyplinarnej współpracy. Choroba alkoholowa rodziców, przemoc w rodzinie, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych, wypadki losowe to główne problemy dezorganizujące życie rodzin. Różnorakie formy wsparcia na rzecz rodziny problemowej należy docenić i ciągle udoskonalać. Zamiast zastępować i wyręczać rodzinę w wypełnianiu jej roli, należy ją przede wszystkim wspierać, wspomagać aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie. Wsparcie rodziny powinno być wczesne i mieć charakter profilaktyczny. Główną zasadą powinna być zasada pomocniczości. Działania przyniosą najlepszy efekt gdy będą odbywać się za zgodą rodziny i z jej aktywnym udziałem. Praca z rodziną powinna być prowadzona przez odpowiednio przygotowaną kadre, winna być kompleksowa i obiektywna. System wsparcia powinien obejmować zarówno rodziny biologiczne jak i zastępcze. Gdy zaistnieje konieczność umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej, podstawowym celem pracy z rodziną biologiczną będzie jak najszybszy powrót dziecka do rodziny. Wszelkie działania wspierające w utrzymaniu pełnej rodziny są również ważne ze względów społecznych i ekonomicznych, konieczne z uwagi na obniżenie kosztów związanych z pobytem dziecka w rodzinie lub instytucjonalnej pieczy zastępczej. Do zadań własnych gminy należy m.in. tworzenie 3-letniego gminnego programu wspierania rodziny.

II. UWARUNKOWANIA PRAWNE PODEJMOWANYCH DZIAŁAŃ

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej jest najważniejszym aktem prawnym regulującym wszystkie aspekty życia członków naszego społeczeństwa. Jest to akt prawny najwyższej wagi, któremu powinny być podporządkowane ustawy i rozporządzenia dotyczące różnych sfer życia społecznego. Obowiązek wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wynikających z zapisów art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest zadaniem własnym gminy. Opracowanie programu oraz jego wdrażanie będzie realizowane w oparciu o następujące przepisy prawne:

- Ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2022 r., poz. 477).
- Ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 ze zm.).
- Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249).
- Ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119).

III. ZADANIA GMINY W ZAKRESIE WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMIE PIECZY ZASTĘPCZEJ

Głównym założeniem niniejszego programu jest funkcjonowanie spójnego systemu wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w celu przywrócenia im zdolności do funkcjonowania. Cel ten może zostać osiągnięty poprzez wzmocnienie roli i funkcji rodziny, rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych oraz zapewnienie bezpieczeństwa dziecku i rodzinie. Realizowane w ramach Programu zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale również na całej rodzinie. Stosownie do art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy:

- opracowanie i realizacja 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny,
- tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
- tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających, prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci
- finansowanie :
 - podnoszenie kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust.2, ponoszonych przez rodziny wspierające:
- współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadapcyjnym;
- sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3;
- prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej dziecka zamieszkałego na terenie gminy.

Wsparcie rodziny winno polegać w szczególności na: wzmocnieniu roli i funkcji rodziny, rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczej rodziny, podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny, pomocy w integracji, przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny. Praca z rodziną powinna być prowadzona w szczególności w formie:

- konsultacji i poradnictwa specjalistycznego;
- terapii i mediacji;
- usług dla rodzin z dziećmi, w tym opiekuńczych i specjalistycznych;
- pomocy prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego;
- organizowania dla rodzin spotkań (grup wsparcia, grup samopomocowych).

IV. DIAGNOZA ŚRODOWISKA LOKALNEGO

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Ślemień na lata 2022 – 2024 powstał w oparciu o diagnozę problemów rodzin z terenu gminy Ślemień, przeżywających trudności opiekuńcze i wychowawcze, opracowany m.in. na podstawie danych statystycznych pochodzących ze źródeł ewidencji ludności Urzędu Gminy w Ślemieniu, rejestrów i sprawozdań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ślemieniu, z danych placówek Oświatowych w Ślemieniu. Punktem wyjścia do określenia zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest analiza danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ślemieniu.

Dla potrzeb opracowania niniejszego Programu zebrano informacje nt. liczby mieszkańców, ilości dzieci z terenu gminy, skali korzystania ze świadczeń pomocy społecznej, a także

innych świadczeń udzielanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ślemieniu, sytuacji osób bezrobotnych.

4.1. Ludność

Ślemień jest gminą wiejską położoną w województwie śląskim, w powiecie żywieckim. Powierzchnia gminy wynosi 45,87 km². W jej skład wchodzi sołectwa: Ślemień, Kocoń i Las.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2021 roku, gminę zamieszkiwało **3 499** mieszkańców, z czego **1 806** stanowią kobiety i **1 693** stanowią mężczyźni. Ludność gminy i ich wiek obrazuje zestawienie poniżej.

Tabela nr 1. Liczba ludności

Wyszczególnienie		Liczba osób wg stanu na dzień		
		31.12.2019	31.12.2020	31.12.2021
Ogółem:	zameldowani	3506	3496	3499
w tym	kobiety	1804	1797	1806
	mężczyźni	1702	1699	1693
	przedprodukcyjnym	690	691	704
	kobiety	355	355	364
	mężczyźni	335	336	340
	produkcyjnym	2139	2109	2084
	kobiety	1010	994	987
	mężczyźni	1129	1115	1097
	poprodukcyjnym	677	696	711
	kobiety	439	448	455
	mężczyźni	238	248	256

Źródło: Na podstawie danych pozyskanych z Urzędu Gminy w Ślemieniu.

W strukturze społecznej mieszkańców gminy Ślemień, odnotowuje się zwiększającą liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym 704 osób tj. dzieci i młodzież do 18-go roku życia. W roku 2021 r. liczba mieszkańców w wieku 60 lat i więcej w przypadku kobiet wyniosła 455, natomiast mężczyzn w wieku 65 lat i więcej liczba wyniosła 256. Na podstawie powyższych danych zidentyfikowano tendencje demograficzne Gminy Ślemień, tj. m.in. zwiększającą się liczbę ludności w wieku przedprodukcyjnym (od 691 osób - w 2020 r. do 704 w 2021 r.) oraz zwiększający się udział tej grupy ludności wśród mieszkańców Gminy (odpowiednio od 19,77 % - 2020 r. do 20,12 % - 2021 r.). Odnotowuje się spadek osób w wieku produkcyjnym z 2139 osób w 2019 r. do 2084 osób w 2021 r.

Tabela nr 2. Przyrost naturalny ludności:

Wyszczególnienie	Liczba osób		
	2019	2020	2021
Liczba urodzeń żywych	34	30	44
Liczba zgonów	35	49	50
Przyrost naturalny	-1	-19	-6

Źródło: Na podstawie danych Urzędu Gminy w Ślemieniu.

4.2. Bezrobocie

Analizując dane Powiatowego Urzędu Pracy w Żywcu, daje się zauważyć że co roku spadała liczba osób bezrobotnych mieszkańców Gminy Ślemień (2017r. - 103 os. bezrobotne, 2018r. - 84 os. bezrob. 2019r. - 77 os. bezrob.) Niemal cały 2020 rok został zdominowany pandemią COVID-19, zarówno w gminie, kraju jak i na całym świecie. W większości sfer życia społecznego i gospodarczego nastąpił paraliż. Skutkiem tego w całym kraju nastąpił wzrost poziomu bezrobocia. W Gminie Ślemień również bezrobocie wzrosło. W 2020 r. (stan na 31 grudnia 2020r.) zarejestrowanych było 93 bezrobotnych z terenu tut. gminy.

Tab. 2. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych z terenu Gminy Ślemień w Powiatowym Urzędzie Pracy w latach 2019-2021

Rok	2019	2020	2021
Liczba osób bezrobotnych	77 (w tym: 32 kobiet i 45 mężczyzn)	93 (w tym: 51 kobiet i 42 mężczyzn)	60 (w tym: 37 kobiet i 23 mężczyzn)

Źródło: Na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Żywcu

4.3. Charakterystyka świadczeniobiorców GOPS

Z roku na rok znacznie zmniejsza się liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej, co spowodowane jest wprowadzeniem programów socjalnych wspierających finansowo każdą z rodzin wychowujących dzieci. Istotnym z punktu widzenia niniejszego dokumentu jest fakt, że jednocześnie zwiększa się liczba tzw. rodzin wieloproblemowych wykazujących trudności w realizacji swoich funkcji, rodzin w kryzysie, w konflikcie, zagrożonych rozpadem.

W przypadkach, gdy rodzina nie podołała problemom codziennego życia i jej funkcjonowanie w obecnym stanie stało się niemożliwe, należy podjąć interwencję polegającą na zapewnieniu bezpieczeństwa dla wszystkich jej członków, a ponadto podjąć pracę na rzecz przywrócenia zdolności rodziny do prawidłowego funkcjonowania. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ślemieniu udziela pomocy finansowej na potrzeby bieżące dla zapewnienia rodzinom tzw. minimum egzystencji oraz wsparcia socjalnego i środowiskowego.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ślemieniu jest głównym realizatorem zadań pomocy społecznej. Ponadto realizuje inne zadania mające na celu wsparcie rodziny, a w szczególności należące do kompetencji gminy na podstawie ustaw:

- o świadczeniach rodzinnych;
- o pomocy osobom uprawnionym do alimentów;
- o dodatkach mieszkaniowych.
- o pomocy materialnej dla uczniów
- o dodatkach energetycznych

- Karty Dużej Rodziny
- o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci
- Dobry start (do 30.11.2020 r.)

Pomoc społeczna jest elementem składowym systemu zabezpieczenia społecznego. Stosowanie do art. 2 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej jest ona instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Na przestrzeni lat 2019 – 2021 głównymi przesłankami korzystania z pomocy społecznej w gminie Ślemień w latach były:

Tabela 3. Powody przyznania pomocy społecznej w Gminie Ślemień w latach 2019- 2021

Powód przyznania pomocy	2019 rok			2020 rok			2021rok		
	ogółem rodziny		osób w rodzinach	ogółem rodziny		osób w rodzinach	ogółem rodziny		osób w rodzinach
		w tym na wsi			w tym na wsi			w tym na wsi	
Ubóstwo	28	27	48	28	27	57	20	19	38
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	1	1	1	2	2	2	1	1	1
Potrzeba ochrony macierzyństwa	8	8	40	8	8	49	10	10	53
w tym: wielodzietność	6	6	33	7	7	43	8	8	47
Bezrobocie	23	23	54	20	20	41	16	16	35
Niepelnosprawność	19	19	30	15	15	20	11	11	14
Długotrwała lub ciężka choroba	11	10	20	6	5	7	7	6	9
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych ogółem	5	5	16	7	7	19	5	5	15
w tym: rodziny niepełne:	5	5	16	4	4	13	5	5	15
rodziny wielodzietne:	1	1	4	1	1	4	1	1	4
Przemoc w rodzinie	2	2	3	0	0	0	0	0	0
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Alkoholizm	2	2	2	2	2	2	1	1	1
Narkomania	0	0	0	1	1	1	0	0	0
Trudności w przystosowaniu się po opuszczeniu zakładu	1	1	1	3	3	3	2	2	2

karnego									
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zdarzenia losowe	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kłęsa żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ślemieniu

Jak wskazują powyższe dane głównym powodem korzystania z pomocy społecznej w latach 2019 – 2021 w Gminie były w szczególności: ubóstwo, bezrobocie. Kolejnymi najczęściej występującymi powodami udzielenia pomocy było niepełnosprawność, potrzeba ochrony macierzyństwa, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz długotrwała choroba.

Istotną rolę w działalności ośrodka odgrywa praca socjalna, która jest działalnością zawodową mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności funkcjonowania. Analizując sytuację rodzin Ośrodek odnotowuje spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej. Na powyższą sytuację ma wpływ wprowadzenie ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci w kwietniu 2016 r. co spowodowało zmniejszenie liczby osób korzystających z pomocy społecznej. W 2021 r. z powodu ubóstwa pomoc skierowano do 20 rodzin. W latach 2019 i 2020 liczba rodzin, którym przyznano pomoc z ww. tytułu utrzymywała się na jednakowym poziomie. Ze względu na niepełnosprawność największą liczbę rodzin objęto pomocą społeczną w roku 2019.

Istotnym powodem udzielenia pomocy społecznej była również bezradność w sprawach opiekuńczo –wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego. Liczba rodzin, którym udzielono pomocy z tego tytułu ulegała wahaniom (2019 r. - 5, 2020r. – 7, 2021 r. – 5 rodzin) i widać tendencję malejącą w ubiegłym roku. Zmniejszeniu uległa liczba osób objętych wsparciem z powodu długotrwałej choroby (2019 r. – 11, 2020 r. – 6, 2021 r. – 7 rodzin).

Bezrobocie nie tylko samo w sobie jest problemem społecznym, leży także u podstaw wielu innych problemów. Bezrobocie jest zjawiskiem społecznym i gospodarczym naturalnym dla gospodarki wolnorynkowej. Jego wskaźniki będą się zmieniać w zależności od sytuacji gospodarczej jednak dotychczasowe obserwacje zjawiska pozwalają wskazać, że do grup szczególnego ryzyka należą osoby o niskim poziomie kompetencji i osoby długotrwale bezrobotne. Bezrobocie rodzi nie tylko skutki indywidualne, ale i takie, które definiuje się jako problemy społeczne. W rodzinie z problemem bezrobocia pojawiają się trudności finansowe, napięcie emocjonalne, frustracja, konflikty. Obniżeniu ulega poziom zaspokojenia potrzeb natury socjalno-bytowej. W konsekwencji bezrobocia, w rodzinach nim doświadczonych, dochodzi do zaburzeń realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Trudno bowiem o stworzenie poczucia bezpieczeństwa materialnego, o atmosferę spokoju. Zorientowanie na przyszłość myśli i działań w sytuacji niepewności najbliższej przyszłości również może być zadaniem trudnym. Obniżeniu ulega poziom zaspokojenia potrzeb dzieci, zarówno podstawowych jak i rozwojowych w tym np.: edukacyjnych.

Niezależnie od przyczyn bezrobocia rodziców troska o dobro dzieci wychowujących się w rodzinach z problemem bezrobocia jest bardzo istotna i należy ją wpisać tak w politykę społeczną gminy, w działalność instytucji oświatowych i kulturalnych.

Tabela 4. Typy rodzin objętych pomocą społeczną

		2019		2020		2021	
		ogółem	Liczba osób w rodzinach	ogółem	Liczba osób w rodzinach	ogółem	Liczba osób w rodzinach
Rodziny z dziećmi		22	91	21	90	17	75
liczba dzieci	1	5	13	5	14	2	6
	2	8	29	7	22	6	19
	3	6	29	6	31	7	34
	4	1	6	2	12	1	6
	5	1	7	0	0	0	0
	6	1	7	0	0	0	0
	7 i więcej	0	0	1	11	1	10
w tym: rodziny niepełne		9	30	8	26	7	22
liczba dzieci	1	3	6	1	2	1	3
	2	3	9	6	18	5	15
	3	2	8	1	6	1	4
	4 i więcej	1	7	0	0	0	0

źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ślemieniu sprawozdanie MPiPS-03

Wśród ogółu rodzin korzystających z pomocy społecznej w 2021 r. rodziny z dziećmi stanowiły 27,42 %, w tym rodziny niepełne to 11,29 %,

Dokonując szczegółowej analizy typów rodzin objętych pomocą społeczną zauważyć można, iż pomoc kierowano przede wszystkim do rodzin z jednym i dwojgiem dzieci. W roku 2021 rodzin z jednym i dwojgiem dzieci stanowiły 12,90 %, wszystkich rodzin objętych pomocą społeczną. Niewielki odsetek ogółu rodzin korzystających z pomocy stanowiły natomiast rodziny wielodzietne (rodziny z siedmiorgiem i więcej dzieci to zaledwie 1,59 % ogółu rodzin do których skierowano pomoc. W przypadku pomocy świadczonej na rzecz rodzin niepełnych w 2021 r. pomocą najczęściej obejmowane były rodziny niepełne z dwojgiem dzieci, stanowiące 8,06 % wszystkich rodzin objętych pomocą. Rodziny niepełne z jednym dzieckiem to 1,61 % rodzin korzystających z pomocy społecznej.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku, zobligowała gminy do zatrudniania asystentów rodziny. We współpracy z rodzinami oraz pracownikami socjalnymi asystenci opracowują i realizują plan pracy, którego ogólnym celem jest pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, psychologicznych, socjalnych. Asystent rodziny podczas spotkań, które odbywają się w miejscu zamieszkania rodziny, bądź w miejscu wyznaczonym przez rodzinę, świadczy pomoc w nabyciu umiejętności przy wykonywaniu najprostszych czynności, które składają się na proces prowadzenia gospodarstwa domowego, zapewnienia odpowiedniej opieki nad dziećmi, a także nabywania umiejętności opiekuńczo-wychowawczych oraz odbudowywania więzi rodzinnych. Działania pomocowe realizowane przez asystentów prowadzone są również w sytuacji czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną. Wówczas ich celem jest przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczej i

umożliwienie powrotu dziecka pod opiekę rodziców. O sukcesie asystentury możemy mówić, gdy u klientów nastąpią zmiany w postrzeganiu siebie, swojego dotychczasowego działania i otaczającego świata. Wzmocnienie poczucia sprawstwa, poczucia kompetencji w roli rodzica, samodzielność w radzeniu sobie z trudnościami życia rodzinnego, ale też umiejętność zwracania się po pomoc, poprawa funkcjonowania dzieci w rodzinie i środowisku szkolnym to tylko przykłady efektów współpracy z asystentem rodziny. Od 1 stycznia 2017 r. został poszerzony zakres pracy asystenta rodziny, któremu przypisano zadania mające na celu kompleksowe wsparcie, wynikające z połączenia zadań asystenta rodziny na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny z ustawą i Programie „Za życiem”. Ustawa „Za życiem” określa m.in. uprawnienia do jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę dziecka zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

Tabela 5. Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny.

Rok	Liczba asystentów rodziny	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba dzieci w rodzinach	Liczba rodzin zobowiązanych przez Sąd do współpracy z asystentem rodziny
2020 (od 1 lipca 2020 r.)	1	3	11	7	1
2021	1	3	11	7	1

Źródło: dane własne GOPS

Objęcie rodziny usługą asystenta rodziny oraz praca instytucji na rzecz rodzin nie zawsze przynosi zamierzone cele. Gotowość rodziny i jej aktywność, a przede wszystkim otwartość na wprowadzenie zmian dają gwarancję przywrócenia rodzinie zdolności do prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Tabela 6. Liczba osób/rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Ślemień w latach 2019 – 2021

Lata	ludność w Gminie Ślemień (dane z UG)	osoby objęte pomocą społeczną	% wszystkich mieszkańców Gm. Ślemień	liczba rodzin objętych pomocą społeczną
2019	3 506	130	3,71	57
2020	3 496	134	3,83%	61
2021	3 499	141	4,03 %	62

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ślemieniu MPiPS-03

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ślemieniu realizuje szereg działań, mających na celu pomoc rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej. Oprócz wyżej wspomnianych działań wspierających Ośrodek przyznaje i wypłaca świadczenia o charakterze pieniężnym, wynikające z różnych przepisów prawa, w tym: świadczeniach rodzinnych, pomocy państwa w wychowaniu dzieci, pomocy osobom uprawnionym do alimentów, świadczenie „Dobry start” – do 30.11.2020r., stypendium szkolne. Od kilku lat budżety domowe rodzin dość poważnie zasilają świadczenia wychowawcze 500+. Zgodnie z zapisami ustawowymi wysokość tych świadczeń nie jest uwzględniana w dochodzie rodziny ubiegającej się o świadczenia z pomocy społecznej. Poniżej dane dot. realizacji świadczeń.

Tabela 7. Wydatki na świadczenia wychowawcze 500+, oraz realizacja programu „Dobry start”

L.p.	Rodzaj Świadczenia	2019		2020		2021	
		Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci
1.	Świadczenia wychowawcze 500+	355	647	360	626	366	628
2.	Świadczenia „Dobry Start” 300+	284	441	287	438	Świadczenie „Dobry Start” w 2021r. realizowane było przez ZUS	

Źródło: dane własne GOPS

Około 165 rodzin uprawnionych jest do pobierania świadczeń rodzinnych. Największą grupę stanowią pobierający zasiłki rodzinne na 2 dzieci. Przybywa wypłacanych świadczeń związanych z niepełnosprawnością.

Tabela 8. Wydatki na świadczenia rodzinne finansowane z dotacji budżetu państwa oraz liczba świadczeń.

		Ilość świadczeń	Kwota	Ilość świadczeń	Kwota
1.	Zasiłki rodzinne	2 285	264 653 zł	1 876	219 646 zł
2.	Dodatki do zasiłków rodzinnych, z tego z tytułu:	1 812	211.035,42 zł	1 158	136 997 zł
3.	Zasiłki pielęgnacyjne	743	160 307zł	701	151 304 zł
4.	Świadczenia pielęgnacyjne	190	347 700zł	178	350 838 zł
5.	Specjalny zasiłek opiekuńczy ZDO	20	12 400zł	24	14 880 zł
		36	22 320zł	36	22 320 zł

6.	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	17	17 000 zł	31	31 000 zł
7.	Świadczenia rodzicielskie	124	114 300zł	103	95 050 zł
8.	Świadczenia „Za życiem”	-	-	1	4000 zł

• Źródło: dane własne GOPS

Z podanych danych wynika, że w przeciągu ostatnich dwóch lat liczba rodzin korzystająca ze wsparcia w formie świadczeń rodzinnych uległa zmniejszeniu. System różnego rodzaju świadczeń rodzinnych pozwala na wzmocnienie sytuacji rodzin z dziećmi w dążeniu do zaspokojenia niezbędnych potrzeb oraz wzmacnia postawę nakierowaną na przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, przy wykorzystaniu własnych zasobów i możliwości. System ten pozwolił wielu rodzinom na osiągnięcie stabilizacji finansowej. Jest to szczególnie widoczne jeśli porówna się liczbę rodzin z dziećmi, ubiegających się o pomoc finansową ze środków pomocy społecznej w poszczególnych latach. Rodziny z dziećmi rzadziej ubiegają się o pomoc finansową ze środków GOPS.

Szczególną rolę w poprawie sytuacji materialnej rodzin z dziećmi ma wypłacane z budżetu państwa Świadczenie wychowawcze /500+/. Pokrywa ono częściowo wydatki związane z wychowaniem dzieci, jak również zaspokaja potrzeby życiowe dziecka. Istotne finansowe wsparcie dla matek nigdzie nie ubezpieczonych stanowi świadczenie rodzicielskie przyznawane niezależnie od dochodu do czasu ukończenia przez dziecko 1 roku życia w kwocie 1000 zł miesięcznie. W 2020 roku wypłacono 124 świadczeń na kwotę 114 300 zł. Natomiast w 2021 roku wypłacono 103 świadczeń na kwotę 95 050 zł.

Kolejną formą pomocy rodzinie jest Karta Dużej Rodziny. Karta Dużej Rodziny jest systemem zniżek dla rodzin wielodzietnych. Powyższa forma jest działaniem ogólnopolskim, przysługuje rodzinom z co najmniej trójką dzieci, niezależnie od dochodu rodziny. Ulgi i zniżki oferują instytucje państwowe podległe ministerstwu oraz podmioty prywatne na podst. pisemnej umowy z Ministerstwem Pracy.

- 2020 r. – 13 rodzin ubiegało się o wydanie Karty Dużej Rodziny,
- 2021 r. - wydano 43 Kart Dużej Rodziny.

4.4. Oświata

Placówki oświatowe w ramach swojej działalności w zakresie poprawy sytuacji dzieci i młodzieży realizują szereg działań edukacyjnych, wychowawczych, profilaktycznych, uzupełniających brakującą wiedzę a także prowadzą działania rozwijające zdolności i zainteresowania uczniów. Realizowane są różne projekty, warsztaty, festyny, wycieczki; prowadzone akcje: ekologiczne, charytatywne, promujące zdrowie. Uczniowie placówek oświatowych korzystają z pomocy psychologicznej i pedagogicznej. Pomoc ta wspomaga wszechstronny rozwój dziecka i młodzieży w zakresie nabywania i rozwiązywania umiejętności negocjacyjnego rozwiązywania konfliktów i problemów oraz innych umiejętności w zakresie komunikacji społecznej.

Tabela 9. Liczba dzieci w placówkach oświatowych na terenie Gminy Ślemień.

Lp.	Rodzaj placówki oświatowej	Liczba uczniów w rokuskolnym 2018/2019	Liczba uczniów w rokuskolnym 2019/2020	Liczba uczniów w rokuskolnym 2020/2021
1.	Szkoła Podstawowa w	278	274	285

	Ślemieniu			
2.	Gimnazjum w Ślemieniu	35	-	-

Lp.	Rodzaj placówki oświatowej	Liczba dzieci w rokuskolnym 2018/2019	Liczba dzieci w rokuskolnym 2019/2020	Liczba dzieci w rokuskolnym 2020/2021
1.	Przedszkole Publiczne w Ślemieniu	108	100	96
2.	Przedszkole Publiczne w Ślemieniu – Filia Las	24	31	39

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z placówek oświatowych.

4.5. Zasoby gminy

Program Wspierania Rodziny w Gminie Ślemień na lata 2022 – 2024 będzie służył realizacji gminnej polityki rodzinnej. Na terenie Gminy Ślemień działa szereg podmiotów współpracujących ze sobą na rzecz wspierania rodziny i dziecka.

Działania na rzecz dziecka i rodziny realizują instytucje opisane poniżej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ślemieniu: Głównym celem działania OPS jest ograniczanie marginalizacji osób i rodzin, pomoc w zaspokojeniu ich niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka. Ośrodek realizuje zadania z ustawy o pomocy społecznej (pracę socjalną, przyznawanie i wypłatę zasiłków, dożywianie dzieci w szkołach, specjalistyczne poradnictwo oraz zadania m.in. z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Ponadto jednostka zajmuje się pomocą materialną dla uczniów tj. przyznawaniem i wypłatą stypendiów. Do zadań Ośrodka należy również realizacja świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego, Karty Dużej Rodziny. Tut. Ośrodek realizuje również zadania związane z obsługą i realizacją wypłaty świadczenia wychowawczego z Programu, „Rodzina 500+”. Pracy Ośrodka przyświeca potrzeba realizacji zadań opartych na zasadzie pomocniczości, w której pomoc nakierowana jest na wykorzystanie zasobów własnych rodziny, na wsparciu osoby w rodzinie i w środowisku lokalnym przy wykorzystaniu możliwości otoczenia. Takie działania to nie innego jak praca socjalna, która jest prowadzona z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich zasobów wewnętrznych tj. umiejętności, wiedzy, motywacji do zmiany, a także zasobów zewnętrznych tkwiących w środowisku zamieszkania osób wspieranych. Działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ślemieniu obejmują teren sołectw Ślemień, Kocień, Las, podzielone na 3 rejony pracy socjalnej. Po odebraniu zgłoszenia /wniosku pracownicy w trakcie wejścia w środowisko zamieszkania klienta rozpoznają sytuację i/lub przeprowadzają wywiad środowiskowy. Przeprowadzenie wywiadu pozwala na zdiagnozowanie problemu, z którym boryka się osoba lub rodzina. Właściwa diagnoza pozwala na przygotowanie skutecznego planu pomocy, zawierającego działania, które należy podjąć, aby sytuacja klienta uległa poprawie. Czynności planowane przez pracownika socjalnego oraz współpracujących z nim specjalistów mają na celu stworzenie takiego planu, który pozwoli, w możliwie krótkim czasie, na polepszenie sytuacji rodziny i jej usamodzielnienie. Pozytywne efekty realizacji opracowanego planu są możliwe wyłącznie wtedy, gdy tworzony jest przy współdziałaniu i zainteresowaniu klienta, uzyska jego aprobatę oraz jeśli klient aktywnie włączy się w jego realizację.

Zespół Interdyscyplinarny: działający w strukturach Ośrodka Pomocy Społecznej w Ślemieniu zajmuje się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. (specjalistyczne poradnictwo,

wspieranie osób i rodzin w przezwyciężaniu problemu przemocy). Zespół Interdyscyplinarny tworzy grupa ludzi z różnych dziedzin, co daje możliwość komplementarnej pomocy osobom doświadczającym przemocy. Interdyscyplinarna praca zwiększa skuteczność pomocy pozwala także wykorzystać zasoby poszczególnych instytucji do ograniczania zjawiska przemocy w rodzinie.

Oświata: Placówki oświatowe kształtują środowisko wychowawcze sprzyjające realizowaniu celów i zasad przyjętych w programie wychowawczym we współpracy z domem rodzinnym, parafią i organizacjami młodzieżowymi stosownie do warunków szkoły i wieku uczniów.

Gminna Biblioteka Publiczna: Biblioteka zapewnia czytelnikom mini-czytelnię czasopism oraz kącik do czytania dla dzieci. W strukturze GBP w Ślemieniu znajduje się Filia w Lasie. W strukturę organizacyjną wchodzi m.in. wypożyczalnia, kącik czytelniczy dla dzieci, Punkt Informacji Turystycznej. Dzięki tym narzędziom biblioteka zaspokaja i rozwija potrzeby czytelnicze społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży. Współpracuje z placówkami oświatowymi i kulturalnymi w celu upowszechniania wiedzy i kultury. Prowadzi zajęcia edukacyjne. Organizuje akcje czytelnicze.

Gminny Ośrodek Kultury: kładzie nacisk na rozwój szeroko pojętej kultury oraz sportu. Prowadzi zajęcia dla najmłodszych dzieci, młodzieży gimnazjalnej oraz dorosłych, a także organizuje imprezy plenerowe i wydarzenia sportowe. Działalność Gminnego Ośrodka Kultury w Ślemieniu to: rozpoznawanie, pobudzanie oraz zaspakajanie zainteresowań i potrzeb kulturalnych mieszkańców. Organizacja zajęć wakacyjnych i w okresie ferii zimowych, kursy tańca dla dzieci i młodzieży, stwarzanie możliwości do rozwoju amatorskiej twórczości artystycznej, edukacja kulturalna i wychowanie przez sztukę; organizowanie imprez kulturalnych; integrowanie społeczności lokalnej; współpraca z instytucjami upowszechniania kultury, placówkami oświatowymi, zakładami pracy, urzędami administracji samorządowej, fundacjami, stowarzyszeniami, kołami gospodyń. Działalność GOK-u opiera się na współpracy z istniejącymi na terenie Gminy Ślemień Kołami Gospodyń Wiejskich w Lasie, Koconiu, Ślemieniu oraz Stowarzyszeniem Emerytów i Rencistów Gminy Ślemień.

Placówki służby zdrowia: – na terenie gminy działa Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej – zatrudniający lekarzy rodzinnych, pediatrę a także pielęgniarki.

Urząd Gminy Ślemień: - zajmujący się organizacją dowozu dzieci niepełnosprawnych do szkół poza teren gminy.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych: – prowadzi działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych a w szczególności zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla takich osób. Inicjuje w środowisku lokalnym działania służące profilaktyce i rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

Inne: – w działania na rzecz rodziny włączają się również organizacje pozarządowe – stowarzyszenia, parafia, jednostki OSP, kluby sportowe.

V. ANALIZA SWOT

Praca z rodziną jest procesem złożonym i długotrwałym. Efekty pracy z rodzinami w przeważającym stopniu zależą od aktywności rodzin, otwarcia się na otrzymywane wsparcie,

chęci wprowadzenia w swoim życiu zmian. Problemy rodzin mają często wielowymiarowy charakter i ich rozwiązywanie wymaga dużej znajomości problemu i zintegrowanej współpracy instytucjonalnej. Przeprowadzenie diagnozy środowiska lokalnego w kontekście problemów społecznych oraz dokonanie analizy dotychczas podejmowanych działań, pozwoliło na sporządzenie analizy SWOT, która określa mocne i słabe strony systemu wspierania rodzin w gminie oraz pozwala na dokonanie oceny zagrożeń jaki szans, które mają znaczący wpływ na całość podejmowanych działań w zakresie wspierania rodziny.

Analiza strategiczna polega na ocenie tych wszystkich elementów stanu istniejącego, które zostały rozpoznane. Głównie skupia się ona na odpowiedzi na pytania:

- czy stanowią one silną, czy słabą stronę, tzn. czy są czynnikiem ułatwiającym, czy utrudniającym pożądaną rozwój?
- jakie szanse lub zagrożenia dla gminy płyną z jego kontaktów z bliższym lub dalszym otoczeniem?

Analiza sporządzonej kombinacji tych czynników pozwala na ocenę, jaki typ działań jest najbardziej użyteczny w osiągnięciu założonych celów. Jakościowa analiza strategiczna obecnej sytuacji rodziny, dziecka i systemu ich opieki oraz prawdopodobnej przyszłej sytuacji pozwala nam ukierunkować działania w ten sposób, by sprzyjały one osiągnięciu założonego celu.

Tabela 10. Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Realizacja celów strategicznych i operacyjnych wynikających z dokumentów strategicznych: Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla gminy Ślemień, Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, • Gminnego Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii. • Zaangażowani w działania pracownicy jednostek działających na rzecz dziecka i rodziny; • Wsparcie rodziny przez asystenta rodziny, • Ciągłe podnoszenie kwalifikacji pracowników jednostek działających na rzecz dziecka i rodziny; • Doświadczenie i wiedza we wsparciu rodzin pracowników GOPS odpowiedzialnych za realizację wsparcia, • Funkcjonowanie Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, • Funkcjonowanie Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie; • Wykwalifikowana kadra pedagogiczna szkół znajdujących się na terenie gminy; • Możliwość organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży w okresie wakacji i ferii 	<ul style="list-style-type: none"> • Bierna postawa wobec problemów występujących w rodzinie, niechęć do nawiązywania współpracy z placówkami niosącymi pomoc w tym zakresie • Utrudniony dostęp do poradnictwa specjalistycznego (psycholog, mediator rodziny) – dojazd do miasta powiatowego przy jednoczesnym niechętnym korzystaniu z usług dostępnych w miejscowości gminnej • Brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych, odrzucanie autorytetu szkoły/ nauczyciela • Brak świadomości społecznej o potrzebach i możliwościach w zakresie opieki rodziny zastępczej • Ograniczone środki finansowe na realizację założonych programów • Wyuczona bezradność i roszczeniowość, uzależnienie od pomocy instytucjonalnej (głównie finansowej) i brak współpracy ze strony rodzin w zakresie rozwiązywania problemów. • Niedostateczne środki finansowe na zaspokojenie bieżących potrzeb ośrodka oraz na rozwinięcie prowadzonej działalności. • Obciążenie pracowników dodatkowymi zadaniami, • Małe zaangażowanie organizacji pozarządowych do działań wspierających procesy wychowawcze w rodzinie, • Utrzymujące się bezrobocie;

<p>zimowych,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oferta wsparcia psychologicznego dla rodzin i osób przeżywających problemy, • Funkcjonowanie Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej Żywcu; • Wsparcie stypendialne dla dzieci i młodzieży • Znajomość zasobów środowiska lokalnego przez pracowników GOPS, • Współpraca z samorządem, • Realizacja rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” • Tradycyjne rodziny, małe lokalne środowiska, niska przestępczość, tradycyjna religijność rodzin 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak dostatecznej infrastruktury, mieszkań chronionych i socjalnych, żłobków, • Mentalność małych środowisk – stereotypy blokujące korzystanie z usług specjalistów.
SZANSE	ZAGROŻENI
<ul style="list-style-type: none"> • Polityka państwa przyjazna rodzinom • Wzrost świadomości jakie znaczenie i jaką wartość niesie ze sobą rodzina, • Wzrost świadomości dotyczącej wiedzy na temat wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez rodziny. • Nawiązanie współpracy z zewnętrznymi jednostkami działającymi na rzecz dziecka i rodziny, • Wzmocnienie wartości moralnych oraz autorytetu rodziców; • Umocowania prawne gwarantujące podejmowanie skutecznych działań w zakresie profilaktyki i wsparcia rodzin niewydolnych wychowawczo; • Rozwój wolontariatu; • Tworzenie partnerstwa działających na rzecz rodziny. • Realizacja projektów edukacyjno-wychowawczych ukierunkowanych na zapobieganie i niwelowanie agresji wśród dzieci, • Wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zaniedbywanie obowiązków opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców, • Zmiany w zakresie finansowania opieki nad dzieckiem, brak zagwarantowanych odpowiednich środków finansowych; • Postępujący zanik systemu wartości moralnych wśród młodzieży; • Zanik autorytetów, kryzys wartości rodzinnych, • Zmiany zachodzące wewnątrz struktury rodziny, rozluźnienie więzi rodzinnych; • Zanik kontaktów bezpośrednich między ludźmi na rzecz pośrednich, tj. telefonicznych, internetowych; • Bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów; • Pozostawanie w sferze ubóstwa, wykluczenia społecznego (tzw. zjawisko „dziedziczenia biedy”); • Zbyt późne diagnozowanie problemu w rodzinie; • Emigracja zarobkowa, rozpady związków (rozwoły, separacje) • Starzenie się społeczeństwa, • Polaryzacja społeczeństwa- zwiększenie dystansu pomiędzy biednymi a bogatymi

Powyższa analiza SWOT została skonstruowana w oparciu o stan wiedzy i doświadczenie pracowników GOPS w Ślemieniu. Ciągły monitoring spraw związanych z pomocą społeczną, znajomość występowania problemów i tematyki związanej z szeroko rozumianą polityką prorodzinną i społeczną pozwoliło na wyodrębnienie przedstawionych w analizie słabych i mocnych stron, jak również szans i zagrożeń. Z analizy SWOT wynika, że posiadane zasoby powinny stanowić solidną podstawę do skutecznych działań w przyszłości i wyznaczają kierunki działań na kolejne lata.

VI. CELE I ZADANIA PROGRAMU

Cel główny programu:

Zapewnienie kompleksowego wsparcia dzieciom i rodzinie, ze szczególnym uwzględnieniem rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w Gminie Ślemień.

Cele szczegółowe:

- Poprawa jakości opieki sprawowanej przez biologicznych rodziców
- Wspieranie rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu
- Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży
- Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących

Cel 1.	Poprawa jakości opieki sprawowanej przez biologicznych rodziców.
Zadania do realizacji	Przydzielenie rodzinom asystenta rodziny oraz prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka po zakończeniu współpracy z asystentem rodziny; <ul style="list-style-type: none">• Objęcie rodzin dysfunkcyjnych profesjonalną pomocą w różnych obszarach (uzależnienia, przemoc w rodzinie, niepełnosprawność);• Rozwijanie interdyscyplinarnego podejścia do rozwiązywania problemów rodziny;• Prowadzenie programów dotyczących aktywizacji społecznej dla rodziców;• Prowadzenie programów integracyjnych z udziałem dzieci i rodziców;• Udzielanie rodzicom pomocy finansowej i rzeczowej;• Udział pracowników socjalnych i asystentów rodzin w szkoleniach dotyczących pracy z rodziną;
Zakładane rezultaty	<ul style="list-style-type: none">• Zwiększenie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców oraz poprawa ich zdolności wychowawczych;• Zmiana postaw i zachowań w rodzinach zagrożonych negatywnymi zachowaniami społecznymi;• Wzrost świadomości i umiejętności radzenia sobie z negatywnymi zjawiskami społecznymi tj. uzależnienia, przemoc;• Upowszechnianie funkcji i roli asystentów rodzin w rodzinach niewydolnych wychowawczo;• Współpraca podmiotów i instytucji zajmujących się pomocą rodzinie

Wskaźniki realizacji Gminny Program Wsparcia Rodziny w Gminie Ślemień na lata 2022-2024 Strona	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba rodzin współpracujących z asystentem rodziny; • Liczba rodzin objętych pomocą w różnych obszarach (uzależnienia, przemoc, niepełnosprawność); • Liczba szkoleń i osób w nich uczestniczących; • Liczba podejmowanych interwencji kryzysowych; • Ilość i rodzaj programów aktywizacyjnych i integracyjnych; • Ilość osób objętych programami; • Liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną. •
Realizatorzy	GOPS, placówki oświatowe, Gminna Komisja RPA, GOK, Zespół Interdyscyplinarny, Policja, organizacje pozarządowe,

Cel 2.	Wspieranie rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu
Zadania do realizacji	<ul style="list-style-type: none"> • Promowanie i wspieranie organizacji zajęć pozalekcyjnych; • Realizacja programów profilaktycznych i terapeutycznych, m.in. współfinansowanie wypoczynku; • Wspieranie rodziny w formie poradnictwa; • Działania na rzecz aktywizacji zawodowej i społecznej członków rodzin; • Propagowanie i wspieranie zdrowego stylu życia;
Zakładane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost świadomości w związku z pełnieniem ról rodzicielskich oraz w zakresie planowania i funkcjonowania rodziny; • Podniesienie możliwości prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży w rodzinach; • Przyjmowanie pozytywnych postaw społecznych i obywatelskich przez dzieci i młodzież; • Wzmocnienie postaw rodzicielskich poprzez pomoc rodzin wspierających; • Zwiększenie mobilności opiekunów w podejmowaniu pracy zarobkowej, leczenia, terapii, udziału w warsztatach, • Podniesienie możliwości rozwojowych dzieci i młodzieży.
Wskaźniki realizacji	<ul style="list-style-type: none"> • Ewaluacja podjętych działań; • Liczba rodzin, które nabyły umiejętności prawidłowego funkcjonowania; • Ilość godzin dokonanego nieodpłatnego poradnictwa specjalistycznego; • Ilość i rodzaj programów profilaktycznych i terapeutycznych; • Liczba zawartych umów z rodzinami wspierającymi; • Liczba rodzin objętych wsparciem rodziny wspierającej; • Liczba i ilość form zajęć pozalekcyjnych.
Realizatorzy	GOPS, placówki oświatowe, Gminna Komisja RPA, GOK, Zespół Interdyscyplinarny, Policja, organizacje pozarządowe,

Cel 3.	Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży
Zadania do realizacji	<ul style="list-style-type: none"> • Udzielanie pomocy w formie stypendiów, zasiłków szkolnych, wyprawki szkolnej, specjalnych rządowych programów pomocy dzieciom i uczniom; • Prowadzenie świetlic dla dzieci i młodzieży; • Organizowanie zajęć pozalekcyjnych; • Realizowanie programów profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci i młodzieży; • Realizowanie integracyjnych form nauczania, opieki i rehabilitacji dzieci i młodzieży; • Wsparcie dzieci i młodzieży w placówkach oświatowych poprzez poradnictwo psychologiczne i pedagogiczne.
Zakładane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa relacji i więzi w grupach rówieśniczych; • Poprawa wyników w nauce dzieci i młodzieży; • Przyjmowanie pozytywnych postaw społecznych i obywatelskich przez dzieci i młodzież; • Zwiększenie oferty bezpłatnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży; • Podniesienie bezpieczeństwa bytowego dzieci i młodzieży; • Wyrównanie szans edukacyjnych dzieciom niepełnosprawnym.
Wskaźniki realizacji	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba dzieci korzystających ze stypendiów, zasiłków szkolnych, wyprawek i specjalnych rządowych programów pomocy; • Liczba placówek wsparcia dziennego; • Liczba dzieci i młodzieży uczęszczających do placówek wsparcia dziennego; • Liczba programów profilaktycznych i edukacyjnych; • Liczba klas integracyjnych, grup integracyjnych w przedszkolach i żłobkach; • Liczba dzieci niepełnosprawnych w grupach integracyjnych; • Liczba konsultacji pedagogicznych i psychologicznych w szkołach;
Realizatorzy	GOPS, placówki oświatowe, Gminna Komisja RPA, GOK, Zespół Interdyscyplinarny, Policja, organizacje pozarządowe,

Cel 4.	Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących
Zadania do realizacji	<ul style="list-style-type: none"> • Systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, nauczycieli, pedagogów szkolnych oraz przedstawicieli instytucji kontaktujących się z rodziną; • Monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami, motywowanie do podjęcia terapii i monitorowanie terapii; • Współpraca z podmiotami, instytucjami działającymi w

	<p>środowisku lokalnym, w szczególności ze szkołami, policją, placówkami służby zdrowia, sądami, PCPR, w celu poprawy sytuacji rodzinnej pod względem zdrowotnym, materialnym i społecznym;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie i propagowanie idei wolontariatu oraz innych form aktywności społecznej sprzyjających Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Ślemień na lata 2022-2024 • Strona rozwijaniu postaw charytatywnych w stosunku do osób wymagających pomocy i wsparcia; • Praca socjalna polegająca na wzmacnianiu lub odzyskiwaniu przez rodzina zdolności do pełnienia prawidłowych funkcji w społeczeństwie; • Zapewnienie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom zagrożonym ubóstwem. • Dążenie do reintegracji rodzin, w których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej; • Prowadzenie działalności edukacyjno-kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej, mającej na celu organizację czasu wolnego dzieci i młodzieży.
Zakładane rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> • Systemowy sposób rozwiązywania problemów rodziny; • Ukierunkowana pomoc na rzeczywiste problemy i potrzeby rodziny; • Wsparcie rodzin niewydolnych finansowo, • Rozwijanie zainteresowań dzieci i młodzieży; • Zacieśnienie współpracy z podmiotami podejmującymi różnorodne działania na rzecz rodzin z dziećmi; • Rozwój wolontariatu; • Podniesienie profesjonalizmu osób niosących pomoc rodzinie.
Wskaźniki realizacji	<ul style="list-style-type: none"> • Ilość oraz liczba uczestników szkoleń, seminariów, konferencji, forów wymiany doświadczeń; • Liczba przeprowadzonych wywiadów środowiskowych; • Liczba rodzin i dzieci objętych wsparciem, • Liczba osób objętych monitoringiem • Liczba wolontariuszy; • Ilość proponowanych alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.
Realizatorzy	GOPS, placówki oświatowe, Gminna Komisja RPA, GOK, Zespół Interdyscyplinarny, Policja, organizacje pozarządowe,

VII. DANE DOTYCZĄCE PROGRAMU

Miejsce realizacji programu	Gmina Ślemień
Adresaci programu	Rodziny w sytuacjach kryzysowych wynikających z problemów rodzinnych (konflikty, przemoc, uzależnienia, bezrobocie, ubóstwo),

	Rodziny przeżywające trudności wychowawcze (szczególnie w wychowywaniu dzieci w wieku dojrzewania),
	Rodziny przeżywające trudności związane ze stanem zdrowia dziecka (choroba i niepełnosprawność),
	Rodziny wielodzietne,
	Rodziny niepełne
Koordynator programu	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ślemieniu.
Realizatorzy programu	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ślemieniu. Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Ślemieniu
	Placówki oświatowe z terenu Gminy Ślemień,
	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
	Komisariat Policji w Gilowicach z siedziba w Żywcu,
	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żywcu,
	Gminny Ośrodek Kultury w Ślemieniu
	Urząd Gminy Ślemień
	Placówki służby zdrowia na terenie gminy
	Parafie i organizacje pozarządowe z terenu gminy, Ślemień i Las
	Sąd Rejonowy w Żywcu – kuratorzy zawodowi i społeczni
	Rady sołeckie
Źródła finansowania programu	Środki własne gminy Ślemień
	Dotacje z budżetu państwa
	Środki partnerów realizujących program

VIII. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Monitoring Gminnego Programu Wspierania Rodziny będzie realizowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ślemieniu. Odbywać się będzie na podstawie sporządzonej sprawozdawczości z wykonywanych działań oraz analizy zebranych danych dotyczących zrealizowanych w ramach Programu działań podejmowanych przez podmioty zaangażowane w jego realizację. Ocena skuteczności będzie dokonywana głównie w oparciu o analizę założonych wskaźników. Informacje te będą przedkładane Radzie Gminy Ślemień do dnia 31 marca każdego roku za rok poprzedni

Monitoring posłuży głównie do:

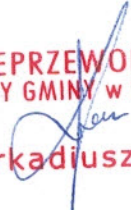
- kontroli postępu realizacji założonych celów,

- oceny zaangażowania jednostek odpowiedzialnych za realizację poszczególnych działań,
- porównania zgodności osiągniętych rezultatów z przyjętymi celami
- weryfikacji efektywności wykorzystania środków na realizację określonych celów.

IX. PODSUMOWANIE

Gminny Program Wspierania Rodziny jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie podlegał ewaluacji w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się sprawami rodziny. Monitoring będzie polegał na pozyskiwaniu informacji i danych od podmiotów realizujących poszczególne zadania, co umożliwi wgląd w zakres podejmowanych działań, ich analizę oraz ocenę skuteczności. Analiza i ocena zebranych informacji pozwoli na planowanie dalszych działań oraz doskonalenie działań dotychczas ustalonych.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Ślemień na lata 2022 - 2024 zakłada stworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin, w szczególności dzieci. Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, ochronny, a rodzinie w pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami. Niezbędne jest systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promowanie rodzinnego stylu życia. Tylko wtedy można zwiększyć jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz wykorzystanie własnej aktywności i wewnętrznego potencjału w celu zdobywania nowych umiejętności. Aby osiągnąć zamierzone cele w realizację programu powinny włączyć się aktywne instytucje, placówki i organizacje, które swoimi działaniami, wspierają dzieci i rodziny. Spodziewanym efektem realizacji programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego.

WICEPRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY w ŚLEMIEŃ

Arkadiusz Kania